

Józef Kulisz

"Worte des Glaubens", Pierre Teilhard de Chardin, wyboru tekstów dokonała i wstępem zaopatrzyła Alice Scherer, Freiburg-Basel-Wien 1976 : [recenzja]

Collectanea Theologica 47/2, 228-229

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Die Synode zum Thema... Liebe, Sexualität, Ehe, wyd. Hildegard C a m e n z i n d - W e b e r, Zürich-Einsiedeln-Köln 1975, Benziger Verlag, s. 211.

W marcu 1969 roku konferencja episkopatu Szwajcarii powzięła uchwałę zorganizowania synodu pastoralnego. Ostatecznie nazwano go „Synodem 72”, który poprzedziło trwające trzy lata przygotowanie w postaci szeroko zakrojonego dialogu. Jednym z głównych nurtów synodu stały się zagadnienia etyki seksualnej, małżeńskiej i problematyka rodziny. Przedstawieniu tego właśnie tematu w świetle prac synodu szwajcarskiego została poświęcona publikacja, która jest przedmiotem obecnej recenzyjnej prezentacji. Składają się na nią przede wszystkim cytaty z uchwał synodalnych komentowanych przez autora, wyjątki z prac komisji roboczych oraz indywidualnych wypowiedzi w związku z rozpisaną ankietą inauguracyjną prace przygotowawcze. Dlatego też publikacja posiada charakter repertorium współczesnej problematyki przede wszystkim pastoralnej w zakresie spraw seksualnych, małżeńskich i rodzinnych. Z założenia została pomyślana jako pomoc dla zespołów dyskusyjnych uwzględniając zapotrzebowanie szerokich kręgów katolików w Szwajcarii, dlatego też sporo uwagi poświęcono sprawie małżeństw mieszanych i współżycia chrześcijan różnych wyznań. Szwajcarski punkt widzenia nie przesłania jednak zasadniczych problemów, które z pewnymi modyfikacjami są sprawami nurtującymi w szczególnie sposób wierzących ze względu na zdecydowane stanowisko Kościoła katolickiego. Nie chodzi w naszym wypadku o zajmowanie postawy wobec wypowiedzi synodu szwajcarskiego, a jedynie o zasygnalizowanie pozycji, która może ułatwić zorientowanie się w sprawach niezmiernie aktualnych także u nas.

ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Pierre TEILHARD DE CHARDIN, *Worte des Glaubens*, wyboru tekstów dokonała i wstępem zapoatrzyła Alice Scherer, Freiburg-Basel-Wien 1976, Verlag Herder, s. 126.

Prezentowana, małych rozmiarów książeczka, ma na celu nie tyle ukazanie wizji, czy też zapoznanie z myślą Teilharda, co wprowadzenie czytelnika w wewnętrzny świat wielkiego naukowca i mistyka, w jego wnętrze, w którym przeżywał Boga, człowieka, cierpienie. Owe wejście do wnętrza umożliwi nam Alice Scherer, która dokonała wyboru tekstów z pism Teilharda. Teksty wybrane są w większości z listów Teilharda pisanych na przestrzeni lat 1914—1955, jak również z wczesnych jego esejów z lat 1916—1919.

Tytuły poszczególnych rozdziałów są zaczerpnięte ze zdań cytowanych tekstów np. *Alle Lebensformen können heilig sein* czy też *Unser Wesen muss brennen* (s. 51 i 81).

Wyborowi tekstów przyświecała — ukazuje to uważna lektura — myśl przewodnia, którą można wyrazić: dialog autora z Bogiem, który jest Początkiem i Celem stającego się świata.

Teilhard zgłębiając łopatą paleontologa historię ziemi i jej życia, odkrywa w niej działającego Boga, którego działanie jest ciągłym stwarzaniem, powiększaniem bytu. Przeszłość, którą bada, przeświadcza go, iż jest nie tylko dziełem miłości, ale również „trzymaną od wewnątrz miłością, istnieje dlatego, iż od wewnątrz przenika ją miłość”. Dokonane odkrycie otwiera nowe perspektywy przed autorem, który stwierdza, iż „wszystko co się dzieje, jest godne uwielbienia” (s. 91), a to z kolei rodzi nową postawę wobec świata, który się staje.

Wybrane teksty ukazują nam wnętrze Teilharda, które było wielką

tajemnicą, oczyszczane nieustannym wyrzeczeniem. Prezentowana książeczka jest wyrazem i świadectwem głębokiej wiary Teilharda w Boga Objawienia.

ks. Józef Kulisz SJ, Warszawa

Klaus BUSSMANN, *Glaubenserfahrung in der Gruppe — Wochenenden mit Jugendlichen*, München-Düsseldorf 1976, Kösel-Verlag — Verlag Haus Altenberg, s. 160.

Przed młodzieżą, która szuka swego miejsca w świecie, staje problem, gdzie i jak można uczyć się kierowania swoim życiem i przeżywać doświadczenie wiary tak, żeby ona nadawała sens i wartość życiu. Katechezę odpowiadającą powyższym wymaganiom proponuje Klaus Bussmann. Pracuje duszpastersko w Kolonii, zajmując się jako kapłan szczególnie młodzieżą. Przez organizowanie z nią spotkań sobotnio-niedzielnich w wybranych miejscowościach chce umożliwić chłopcom i dziewczętom w wieku od 11 do 21 lat sensowne kształtowanie ich życia i przeżywanie wiary. Wyjeżdża więc z nimi do odpowiednich ośrodków, gdzie w sobotę po południu i w niedzielę niemal do godzin wieczornych odbywają się wspólnotowe rozważania i dyskusje.

W prezentowanej książce autor dzieli się z czytelnikami swoimi doświadczeniami, które poczynił w działalności na tym polu. Najpierw przedstawia sytuację, w której żyje dzisiejsza młodzież i wynikające z niej trudności w odnajdywaniu właściwego kierunku myślenia i postępowania. Młodzież spotyka się z tak wieloma różnymi poglądami, często przeciwstawnymi odnośnie do wartości i sensu życia, że czuje się zdezorientowana i nie umie się zdecydować na właściwy wybór drogi życiowej.

Wspólnotowe przeżywanie przez młodzież spraw religijnych i moralnych uważa Klaus Bussmann za część składową katechezy, która powinna się odbywać we wspólnocie — gminie. Nie są to więc spotkania elitarne poza całą wspólnotą gminy. Zaczęte rozważania i dyskusje daleko od domu i szkoły dość często prowadzone są dalej w gminie.

Następnie autor przedstawia krótko ogólne zasady dydaktyczne i metody, którymi się posługuje przy prowadzeniu tego rodzaju pracy z młodzieżą. Tym sprawom ogólnym zostało poświęconych 16 stron książki.

Na pozostałych stronach poznajemy szczegółową treść tematów poruszonych z poszczególnymi grupami i właściwe danym problemom sposoby przeprowadzania rozważań i dyskusji. Pierwszy kurs obejmuje młodzież od 11 do 13 lat i zawiera cztery tematy: *Czy jesteśmy w stanie rozmawiać z Bogiem? — Modlitwa; Czy człowiek pochodzi od matpy? — Zrozumienie opowiadania o stworzeniu; Kościół — czym on właściwie jest?; Co rozumiemy przez przyjaźń?*

Drugi kurs obejmuje młodzież od 14 do 16 roku życia i zawiera również cztery tematy, które poruszają problem konfliktu pokoleń, prawdziwości Pisma św., sens życia, orędzie zmartwychwstania Chrystusa. W trzecim kursie uczestniczy młodzież od 17 roku życia. Rozważa na nim problemy istnienia Boga, osoby Chrystusa, prawdziwości Pisma św. i posłannictwa zmartwychwstania Chrystusa.

Bardziej niż same tematy mogą zainteresować czytelnika sposoby oddziaływania, których się używa na wspomnianych spotkaniach. Książka przytacza w całości materiały pisane, a podaje odnośniki do pomocy dźwiękowych i wizualnych. Bogate zastosowane pomoce, swoboda wypowiedzi i dyskusji, dobrowolność uczestnictwa, atmosfera szczerości i otwarcie się młodzieży na problemy, przynoszą pożądane owoce sobotnio-niedzielnich spotkań.

Można być wdzięcznym autorowi za podzielenie się doświadczeniami, które ukazują jeden ze sposobów przeżywania wiary w grupach wspólnotowych. Teoretycy wychowania religijnego młodzieży poznają dzięki tej książce realizację